



**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,  
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In  
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de**

**Romæ, MDCCXVIII**

Casus III. Argumentum. Præsentatio ad Beneficium vacaturum an, &  
quando sustineatur?

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

possessionem præsentandi, seu quoad præsentationem; quia hæc non habet locum nisi in casu vacationis beneficii; ante autem adeptionem, & pacificam possessionem Episcopatus beneficium patronale non vacat; igitur, ante dictam adeptionem Episcopatus Papa dispensando, ut retineat cum eo Beneficium Patronale non præjudicat Patrono, quoad possessionem, seu quoad actum præsentandi; imò hujusmodi dispensatio est favorabilis Patrono, & uniformis ejus voluntati; cum per eam approbatur, & confirmatur in beneficio illa persona, quam ipse Patronus semel approbavit, & præsentavit; ut expressè teneatur *Franc. de Roye de jurepat. cap. 24. §. Eam quoque Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 8. nu. 105. Tondut. quest. benef. par. 2. cap. 4. §. 9. num. 39. & de penson. cap. 25. num. 10. Ros. de execut. litcr. Apostolic. par. 1. cap. 5. num. 135. & antea docuit Rot. in novis decis. 21. de præben. post num. 5.*

#### ARGUMENTUM.

Præsentatio ad beneficium vacaturum an, & quando sustineatur.

#### SUMMARIUM.

- 1 Præsentatio ad beneficium vacaturum non sustinetur; Amplia ut nu. 2. limita, ut n. 3. & 11.
- 4 Reservato jure patronatus pro Laicis; an nomine Laicorum veniant etiam Clerici Sæculares?
- 5 Consuetudo præsentandi ad beneficium vacaturum, an, & quando valeat?
- 6 Literæ Apostolicæ in omnibus justificatæ sunt exequendæ.
- 7 Reservata sibi facultate à Fundatore eligendi primum Cappellanum, an hæc facultas per nominationem factam in propria persona Fundatoris dicatur consumpta & num. 8. 9. & 10.
- 12 Ad obtinendæ beneficia simplicia requiritur ætas 14. annorum.
- 13 Lex foundationis requirens qualitatem originis in providendo de beneficio, an, & quando non afficiat ipsum met Fundatorem?

#### CASUS III.

**I**N limine foundationis Beneficii A. reservatum fuit à Fundatore Jus patronatus pro

ejus hæredibus, & successoribus laicis, ac apposita fuit conditio præsentandi ad Beneficium vacaturum non solum de consensu Ordinarii, verum etiam Summi Pontificis. Beneficio igitur adhuc pleno, quidam Clericus unicus hæres, & successor ejusdem Fundatoris præsentavit ad illud aliam personam idoneam. Quæro; An hujusmodi Præsentatio sustineatur.

Respondendum videtur primo aspectu hanc præsentationem non sustineri, quia fuit facta à Clerico; contra legem foundationis, quæ jus præsentandi reservavit Laicis, non autem Clericis; & quia fuit facta beneficio pleno, & adhuc vacaturo; adeoque sustineri non valet, cum contineat votum captandæ mortis juxta auctoritates in Commentario relatas, & dixi *Part. I. Can. V. Cas. I. per rot. & superius Can. XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. Cas. X. num. 12.* Etiam si adesset consuetudo præsentandi ad beneficium vacaturum, quia hæc utpote irrationabilis, & iniqua, & præbens occasionem captandæ mortem non valeret. *Garz. de benef. par. 10. cap. 1. num. 4. Barbof. in hoc Canone XXV. num. 4.*

3 Sed contrarium est veritas. Quoniam licet attenda juris communis dispositione Patronus nequeat præsentare ad beneficium vacaturum ob rationes, & auctoritates in Commentario deductas; tamen, quando adest contraria lex foundationis legitime approbata, & confirmata; per quam detur facultas Patrono præsentandi ad beneficium etiam vacaturum, ut est casus noster; tunc Patronus valet non solum præsentare, beneficio adhuc pleno, sed etiam promittere præsentationem alicui, & dare in specie alicui potestatem præsentandi cum vacabit. *Card. de Luc. de jurepat. disc. 64. num. 34. & resolutum fuit à S. Rota in Nicien. Beneficii 2. Julii 1706. §. Nec obstitit coram R. P. D. Kaunitz. hic impress.*

4 Non obstante, quod supradicta præsentatio fuerit facta à Clerico, & non à Laico; quia in favorabilibus, & dum agitur de simplici jure præsentandi, nomine laicorum veniunt etiam Clerici Sæculares; & illud nomen præsumitur appositum ad exclusionem Clerici, seu Ecclesiastici Regularis. *Gloss. in cap. licet verb. Sæculares de offic. Judic. Sæcular. Barbof. tract.*

*tract. var. de appell. verb. appell. 205. n. 3. & in terminis Rot. in Rhegien. juspatronatus, seu Cappellania 28. Junii 1706. S. Nec obstat coram Eminentiſſimo Priolo.*

5 Quòd autem non valeat consuetudo præsentandi ad beneficium vacaturum, non est absolutè verum, dum solùm procedit in consuetudine ordinaria, non verò in immemorabili, vigore cujus allegari potest quicumque titulus melior de mundo; & sic vel Privilegium Apostolicum, vel lex fundationis, ut expressè docet *Card. de Luc. de jurepat. dicto disc. 64. num. 34.*

R. P. D. KAUNITZ

Ilcinen. Beneficii.

Veneris 2. Julii 1706.

F Undavit de anno 1688. Antonius Massainus in Ecclesia Parochiali S. Bartolomæi Sejani suæ Patriæ perpetuum simplex Beneficium sub invocatione S. Antonii de Padua ad Altare SS. Crucifixi, & in actu fundationis reservavit ad sui favorem juspatronatus, ac cum pacto, ut sibi liceret in vita nominare primum Cappellanum, aut Rectorem Beneficii, ac post mortem Rectoris, quem ipse nominasset, voluit juspatronatus esse reservatum ad favorem familiæ Massainæ, & alterius familiæ ab eodem Fundatore nominandæ cum aliis conditionibus, & declarationibus in defectum dictarum familiarum, prout latius in ipsa fundatione. Præter voluit, ut onus perpetuum Beneficio adjectum unius Missæ quolibet mense, non deberet incipere à se ipso, qui erat primus possessor Beneficii, & bonorum pro illius dote assignatorum, sed à primo Rectore post ejus obitum.

Successivè de anno 1693. declaravit alteram, & secundam familiam, cui voluit ut supra spectare juspatronatus Beneficii, illam scilicet de Ginnaneschis, & paulò ante sui obitum de mense Januarii 1705. in primum Cappellanum juxta reservationem sibi factam nominavit Camillum Vgurgerium in ætate annorum decem constitutum, qui sequuto obitu Domini Antonii Fundatoris obtinuit literas Apostolicas pro nominato cum dispensatione etiam ab ætate, & è converso Rutilius Ginnaneschus major de familia

vocata ad Juspatronatus, attentata etiam renunciatione familiæ Massainæ, præsentavit Joannem Ginnaneschum, qui obtinuit gratiam Apostolicam pro præsentato cum derogatione medietatis vocum, directisque utriusque literis nostro Auditorio pro executione in examine hodie habito potiora visa fuerunt jura Camilli, qui ob id obtinuit suarum literarum executionem.

6 Ipsius enim literæ sunt in omnibus justificatæ, dum de existentia Juspatronatus nulla controversia, & verificatum constitit juxta præscriptum literarum ex illius reservatione in actu fundationis Beneficii cum approbatione Ordinarii, sicuti etiam de expressione veri valoris in eadem summa ducatorum viginti quatuor per non excessum hinc inde narrata, nominatio verò cum ex publico Instrumento apparuerit expleta ab eodem Antonino Fundatore in vim facultatis sibi reservatæ in fundatione nominandi primum Cappellanum, dubitandum non est quin literæ etiam in hac parte remaneant justificatæ, & per consequens celerem executionem promereantur ad notam, *Gloss. in cap. si capitulo verbo exequatur de concess. præben. in 6. Rota in Leodiens. seu Aquisgranen. Decanatus 20. Martii 1699. S. Impetravit coram Eminentiſſimo D. Cardinali Caprara, & in Cremonen. Beneficii 11. Maji 1705. S. At cum per lapsum cor. me.*

7 Absque eo quòd prætendi valuerit prædictam facultatem nominandi primum Rectorem fuisse consumptam per nominationem jam semel expletam in propria persona ejusdem Antonii Fundatoris ad tradita per *Castil. contrav. tom. 6. lib. 5. cap. 183. num. 5. Signorol. consl. 88. num. 3. Rot. decis. 69. nu. 18. coram Cerr. & in Neapolitana, seu Januen. Laudi 18. Maji 1672. S. Et quatenus coram Rondinino impress. tom. 3. consult. 295.*

Et sic jus nominandi in præsentati vacatione Beneficii transire debuisse ad familiam illorum de Ginnaneschis, qui Joannem Collitigantem præsentarunt, *Rota in Vicen. Parochialium 9. Decembris 1701. coram R. P. D. meo Scotto, & in Vicen. Canonatus 3. Februarii 1702. S. Quod autem coram eodem, quoniam visum fuit DD. cessare objectum ex duabus peculiari-*

liaribus circumstantiis patefacientibus reservatam facultatem nominandi primum Rectorem directam fuisse ad electionem Beneficiati, qui succedere debebat post mortem Antonii Fundatoris, non verò in ejusdem personam.

8 Prima est, quòd cum Fundator noluisse, quoad viveret, teneri ad implenda onera per eundem injuncta in fundatione, noluit onus incidere debuisset à primo Rectore post ejus obitum, licet ipse deberet esse possessor omnium bonorum Beneficii, signum evidens, facultatem sibi reservatam gaudendi bonis, durante ejus vita, non intelligi tributam fuisse uti Rectori, cum alioquin debuisset injuncta onera adimplere ad notum *Text. in cap. final. de rescript. in 6., Rebuff. in prax. benef. gloss. 4. tit. de dispens. de non residen. nu. 2. Rota penès Vivian. de jure patronatus lib. 1. cap. 66. in fin., Lara de Annivers. & Cappellan. lib. 2. cap. 8. num. 13., Pax-Jordan. tom. 2., lucrubrat. lib. 10. tit. 19. num. 60., aliud enim est habere fructus Beneficii, aliud possidere Beneficium, Gloss. in cap. si propter tua debita verb. fructus de rescript. in 6., Rot. cor. Dunoz. jun. dec. 295. n. 13.*

9 Altera autem circumstantia quæ stringens est Fundatori fuisse reservatum jus in vita nominandi primum Cappellanum, aut Rectorem dicti Beneficii, ex quo cum sequatur primum Cappellanum potuisse eligi ab Antonio etiam in agone, & in ultimo vitæ spiritu, ad *Text. in leg. scia §. final. ff. de donat. caus. mort., Lara in compend. vit. homin. cap. 32. num. 12., Menoch. conf. 1124. num. 18., & 19., Surd. conf. 110. num. 9., Balducc., ad Ramon. conf. 28. num. 16., Rota in Rom. jurispatr. 4. Decembris 1705. §. Ex quo dispositionum coram Reverendissimo D. meo Decano, manifestum est facultatem eligendi, & nominandi primum Cappellanum non potuisse intelligi nisi de illo, qui post Fundatorem successurus erat, cum, & idem primus post eundem tanquam non habens alium intermedium futurus fuisset, *Rebuff. in leg. prox. appell. 155. §. Idem primus ff. de verbor. signific. Tiracquell. de primog. qu. 3. n. 6. vers. quod is dicitur, Fagnan. in cap. cum autem n. 11., & 12. de jurep., Lambertin. eod. tract. lib. 2. par. 2. qu. 7. art. 21. nu. 6., Rota cor. R.P.D. meo**

*Ansaldo dec. 52. sub n. 15., præcipuè cum Fundator voluerit possidere Beneficium absque onere Missarum, & primum Rectorem eum dumtaxat vocaverit, qui habiturus erat Beneficium cum proprio onore; ideoque facultas nominandi primum Rectorem semper intelligi debet restricta respectu tertii, non autem sui ipsius Gabr. com. conclus. lib. 6. tit. de verb. signif. conclus. 9. per tot., Menoch. conf. 182. n. 2. Afflic. dec. 319. nu. 8., & 9., Gonzal. ad regul. 8. §. 2. proam. n. 38., Rot. dec. 241. n. 5. p. 1. divers.*

Et quatenus res etiam pateretur aliquam dubietatem, cum Fundator deveniret ad nominationem Camilli sub expressa declaratione, quòd inter alias conditiones appositas in erectione voluerat ad sui libitum esse, & ab ejus voluntate, & arbitrio pendere, etiam ipso vivente, electionem, & præsentationem ejus futuri Rectoris in dicto Beneficio, nemo inficias ierit, quin ex tali declaratione non fuerit explicata qualis fuerit intentio usque ab initio non comprehendi sub nomine primi Rectoris se ipsum ratione facultatis sibi competentis, & reservatæ etiam ex intervallo se explicando, & declarando circa leges ab eo appositas in limite fundationis, *Card. de Luc. de jurep. disc. 16. n. 5., & de fideic. disc. 179. n. 10., Rot. cor. Bich. dec. 252. n. 25., & in Romana Donationum 4. Junii 1700. §. vel cum in omnem cor. R.P.D. dell'Olmo.*

Nec obstitit nominationem Camilli factam fuisse de tempore, quo Antonius Fundator possidebat Beneficium, & sic tanquam Beneficio pleno, & continentem speciem quandam expectativæ pro irrita habendam fuisse, ac si non emanasset juxta Sancita in Sacro Concilio Tridentino *sess. 24. cap. 19. de reform.* cum ibi notat per *Barbos. Gonzal. ad reg. 8., Cancell. §. Proam. n. 57., & seqq., Rota coram Merlin. dec. 855. n. 4.,* adeò ut factus fuerit locus præsentationi factæ post vacationem ad favorem Ginnaneschi *Rota in Gracovien. Præpositura 26. Martii 1703. §. Nec ea cor. R.P.D. meo Omanna,* quoad quidem ultra quòd posita retentione bonorum permessa Fundatori absque ullo onore adjecto successoribus in Beneficio ipse Fundator non erat habendus pro Rectore Beneficii, ideoque nominatio primi Re-

Rector is in personam Camilli non poterat dici facta ante vacationem Beneficii, sed remanet pura designatio primi Rectoris, quæ passim per Fundatores fieri solet, adhuc tamen cum talis facultas nominandi in vita fuerit reservata in limine foundationis, valida omnino reputari debet, ex quo valent Fundatores adicere conditiones, & leges etiam Sac. Canonibus, & juri communi contrarias *Card. de Luca de jurep. disc. 54. n. 34.*, & in *Summa n. 129.*, *Pax. Jordan. to. 2. elucubr. lib. 10. tit. 7. num. 274.*, *Adden. ad Gregor. decis. 410. n. 9. in fin. Rot. cor. Burat. dec. 21. n. 2. & 3.*, & *dec. 553. n. 4.*, & *dec. 1000. pariter n. 4. cor. Emer. jun.*

12 Minusque vim facit Camillum de tempore nominationis non fuisse Clericum, nec constitutum in ætate legitima 14. annorum ad obtinenda Beneficia simplicia juxta *Concil. Trident. ses. 23. de reform. cap. 6.*, *Ciarlin. controuv. for. lib. 1. cap. 53. n. 48.*, *Rot. dec. 392. n. 1.*, ac etiam carere requisitis originis Terræ Sejani, cui ratione prælationis concessæ in foundatione Civibus dicti loci non potuerit præcipuè ex intervallo ab erectione Fundator præjudicare *Tondu. qu. benef. par. 1. cap. 54. n. 6.*, *Garz. de benef. par. 5. cap. 6. num. 68. & 69.*, *Rota cor. Duno. junior. dec. 387. n. 2. & seqq.*, & *cor. Merlin. decis. 518. n. 4. & in rec. dec. 37. n. 2. & 318. num. 13. par. 7.*, & *dec. 316. n. 18. 23.*, & *seqq. p. 10.*, & *dec. 372. num. 16.*, & *17. par. 11.*, quod operari debeat, ut jure saltem devolutionis nominari potuerit *Ginnaneschus* pollente tam ætate legitima, quam qualitate originis, cui ob id debita sit prælatio. *Vivian. de jurep. lib. 6. capit. 9. n. 9.*, *Card. de Luca. eod. tract. disc. 18. n. 38.*, & *disc. 64. n. 39.*, *Rot. cor. Duran. dec. 8. n. 5.*, & *cor. Manzaned. dec. 718. à n. 1.*, & in *Cracovien. Parochialis 14. Maji 1696. §. Ex lege in fine coram bo. me. Pio.*

Quia in ordine ad ætatem cum Camillus obrinuerit à Sanctissimo dispensationem, & adeptus fuerit etiam Clericatum tempore habili, satis est ad effectum, ut locum habere debeat gratia ad ejus favorem emanata juxta vulgatas regulas præscribentes satis esse capacitatem supervenire de tempore collationis, nec requiri in actu nominationis *Ventrigl. in prax.*

*rer. notab. par. 2. annot. 6. §. 1. n. 8.*, *Campnil. in divers. jur. caus. rubr. 7. cap. 6. n. 3.*, *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 47. n. 92.*, *Marant. resp. 85. n. 26. par. 5.*. Qualitas verò originis Terræ Sejani cum non fuerit requisita nisi in providendis ab Episcopo, cui voluit devolui jus conferendi in casu deficientiæ utriusque familiæ, quibus reservaverat jus patronatus activum ibi -- In mancanza della prima come dell'altra famiglia da nominarsi vuole che detto beneficio, o Cappella si conferisca in qualunque volta, o tempo vacerà dalli Vescovi pro tempore di M. Alcino, con questo però sia Chierico, o Sacerdote di detto luogo -- Ex hoc sequitur dictam legem non debere afficere alios Patronos, & præsertim ipsummet fundatorem *Card. de Luca de jurepat. disc. 90. num. 4.*, *Carol. Ant. de Luca de linea legali artic. 24. num. 22.*, *Modern. Roman. discept. Eccles. 19. num. 9. & 10.* & in *Carvergon. num. 37.*, *Rota decis. 365. coram Cavaler.*

Ex his sicuti clarè apparuit de subsistentia in omnibus suis partibus literarum Camilli, ita in consequentiam inexecutablem remanserunt illæ Joannis tanquam subreptitiæ, cum in illis reticentum fuerit jus præsentandi pro prima vice Rectorem spectasse ad fundatorem, qui præsentaverat Camillum. *Rot. decis. 270. num. 7. & 8. coram Priol.*, & alibi passim

Et ita utraque &c.

#### ARGUMENTUM.

Fructus Ecclesiæ Patronalis vacantis exacti, & non consumpti, vel inexacti, & pendentes ante obitum Rectoris Regularis, vel decurrentes à die obitus, & vacationis usque ad novam collationem ejusdem Ecclesiæ, ad quem spectent?

#### SUMMARIUM.

- 1 Beneficiatus de redditibus necessariis ad ejus congruam sustentationem, si aliquid propria parsimonia detraxit, potest id donare consanguineis, & de eo dotare sorores.
- 2 Beneficiatus decedens in Urbe, aut ejus districtu disponere potest tam inter vivos, quam in ultima voluntate de bonis provenientius ex redditibus beneficii.

Bene-